

23 oktober 2008

Betreft: Stemming in Milieucommissie over EU bestrijdingsmiddelenbeleid

Geachte «Naam»,

Zoals u weet wordt er momenteel nieuwe Europese wet- en regelgeving voorbereid voor de toelating en het gebruik van bestrijdingsmiddelen. Op 5 november vindt hierover een belangrijke stemming plaats in de Milieucommissie.

Wij zien de huidige herziening als een kans om het beleid op basis van nieuwe wetenschappelijke inzichten te verbeteren, waardoor het milieu en onze gezondheid beter kan worden beschermd. Veel burgers vinden het ook een belangrijk onderwerp. Zij maken zich zorgen over de gevolgen van bestrijdingsmiddelengebruik voor hun gezondheid, maar hebben ook oog voor de gevolgen voor landbouw en milieu. Dit blijkt onder andere uit de meer dan vijftienduizend reacties die Milieudefensie afgelopen jaar over dit onderwerp heeft ontvangen en wordt onderstreept door het onderzoek van de Europese Commissie (Eurobarometer 2006).

Helaas ziet de landbouwsector en bestrijdingsmiddelenindustrie een verbetering van de regelgeving vooral als een mogelijke beperking van hun middelen. Zij zijn bang dat het doorvoeren van de strenge voorstellen zal leiden tot productieverlies. Ook hier hebben wij oog voor, maar willen benadrukken dat een duurzaam bestrijdingsmiddelenbeleid juist een kans is voor onze innovatieve en hoogontwikkelde landbouwsector.

Binnen deze context willen wij U graag een aantal punten onder de aandacht brengen en vragen wij u bepaalde amendementen te ondersteunen dan wel te verwerpen.

Afkapcriteria voor de meest gevaarlijke bestrijdingsmiddelen

Een belangrijk deel van de huidige discussie richt zich op het toepassen van afkapcriteria voor de toelating van bestrijdingsmiddelen. Wanneer bepaalde bestrijdingsmiddelen bewezen schadelijk zijn voor de volksgezondheid of het milieu, dienen ze op een lijst te komen waardoor ze in heel Europa niet meer toegelaten kunnen worden. Momenteel draait de discussie over welke schadelijke eigenschappen van de stoffen – de zogenaamde afkapcriteria, zoals kankerverwekkend, mutageen, hormoonverstorend – bepalen of ze op de zwarte lijst komen. Het huidige commissievoorstel stelt zich conservatief op, waardoor er volgens een eigen non-paper van de Commissie hooguit 3% van de nu toegelaten stoffen in aanmerking komen. Het Europees Parlement wil iets verder gaan, waardoor volgens diverse schattingen in totaal 5% van de stoffen gefaseerd zullen verdwijnen.

Landbouwsector en industrie zijn bang voor beperkingen

De landbouwsector en bestrijdingsmiddelenindustrie hebben hun hakken in het zand gezet tegen de afkapcriteria en zijn momenteel bezig met een afschrikkampagne. Uit door hen gefinancierde onderzoeken zou blijken dat de aanneming van de voorstellen van het parlement zouden leiden tot een verbod van veel noodzakelijke bestrijdingsmiddelen. Er wordt een beeld geschetst van drastisch dalende landbouwproductie, mislukken van complete oogsten en het in de knel komen van de Europese voedselsoevereiniteit. En dat ten tijde van een wereldwijde voedselcrisis, aldus de bestrijdingsmiddelenindustrie en boerenorganisaties. Het liefst zien zij dat het hele concept van een zwarte lijst verdwijnt.

Recent is in Nederland ophef ontstaan door boude conclusies over het verdwijnen van teelten in een onderzoek van PPO, onderdeel van de Wageningen Universiteit en Researchcentrum. Dit

onderzoek is betaald door LTO en Productschap Tuinbouw. De studie is enkel gebaseerd op een door de LTO aangeleverde, maar niet goed onderbouwde zwarte lijst van maar liefst 114 stoffen. Dat dit aantal schromelijk overdreven is blijkt uit feit dat het UK Pesticides Safety Directorate (overheidsorgaan dat in Verenigd Koninkrijk verantwoordelijkheid is voor het toelatingsbeleid) stelt dat het om hooguit 62 stoffen gaat. Verder stelt PPO dat al deze stoffen per direct zullen verdwijnen, dat er geen alternatieven voor ontwikkeld worden en er geen mogelijkheid is voor tijdelijke vrijstellingen. Door deze onjuiste aannames geeft dit recente rapport een valse voorstelling van zaken.

Winst afkapcriteria groter dan de nadelen

Milieudefensie roept op om in deze discussie naar de feiten te kijken. Door strikte afkapcriteria toe te passen zal ons milieu en gezondheid beter beschermd worden tegen gevaarlijke bestrijdingsmiddelen. Recent onderzoek van het Europees Parlement stelt dat er voldoende bewijs is dat de (chronische) blootstelling aan bestrijdingsmiddelen de kans vergroot op verschillende soorten kanker, reproductiestoornissen, verstoring van het immuun-, hormoon- en zenuwstelsel en geassocieerd wordt met verlaagde intelligentie. Kwetsbare groepen als zwangere vrouwen en kinderen lopen een verhoogd risico. Het rapport concludeert dat de voorstellen van het parlement om striktere afkapcriteria toe te passen de blootstelling aan bestrijdingsmiddelen zal verminderen en daardoor een positieve invloed heeft op de gezondheid van consumenten én boeren. Naar schatting wordt hierdoor in de komende 30 jaar 3,5 tot 7 miljard euro bespaard op gezondheidskosten.¹ Het Collegium Ramazzini, een internationale academie van 180 experts in milieu en gezondheid ondersteunen deze conclusies met een officiële oproep waarin zij U vragen om sterke wetgeving toe te passen om de volksgezondheid en het milieu te beschermen tegen de negatieve gevolgen van bestrijdingsmiddelen.²

Ten slotte zijn de voorgestelde maatregelen proportioneel. De afgelopen tien jaar zijn er tientallen nieuwe, minder schadelijke middelen beschikbaar gekomen. Het percentage stoffen dat in verloop van de 10 jaar zal verdwijnen, bedraagt naar verschillende schattingen slechts 5%. In verschillende landen zijn een aantal van deze bestrijdingsmiddelen al verboden en wordt al gewerkt met alternatieven. Als de nood echt aan de man komt, is er in het voorstel ruimte om tijdelijk een stof toch te gebruiken. In de tussentijd wordt de landbouw en industrie gestimuleerd om met geïntegreerde gewasbescherming het gebruik van landbouwgif tot een minimum te beperken en alternatieve, minder schadelijke middelen te ontwikkelen. Voor onze Europese innovatieve en hoogontwikkelde landbouwsector vormt een duurzaam bestrijdingsmiddelenbeleid juist een kans in plaats van een bedreiging.

Wij willen u vragen om tijdens de stemming in de Milieucommissie van 5 november te kiezen voor een duurzaam gewasbeschermingsbeleid. Dit betekent dat bij de toelating en het gebruik van bestrijdingsmiddelen de bescherming van het milieu en de volksgezondheid centraal staan en het gebruik van en blootstelling aan bestrijdingsmiddelen tot een minimum wordt beperkt. Hiertoe vragen wij u de volgende amendementen te steunen dan wel te verwerpen.

Met betrekking tot de verordening voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen

- Hormoonverstorende bestrijdingsmiddelen behoren tot de meest voorkomende bestrijdingsmiddelen in de Europese voedselketen. Hormoonverstorende stoffen behoren

¹ EP - 2008 - The benefits of strict cut-off criteria on human health in relation to the proposal for a Regulation concerning plant protection products, download:

<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/studiesCom/download.do?file=22471>

² 13_ThirteenthCRStatement(2008).pdf

daarom tot de afkapcriteria. **Steun hiertoe amendement 193** en **verwerp amendementen 227, 228 en 229.**

- Neurotoxische en immunotoxische bestrijdingsmiddelen worden in verband gebracht met ontwikkelingsstoornissen van kinderen. De zich ontwikkelende hersenen zijn met name gevoelig voor de blootstelling aan bestrijdingsmiddelen tijdens de foetale fase en de snelle groei van jonge kinderen. Bescherm onze toekomstige generatie. **Steun hiertoe amendement 194** en **verwerp amendement 315.**
- Kankerverwekkende, mutagene en reprotoxische bestrijdingsmiddelen uit 'categorie 3' zouden ook meegenomen moeten worden, net als persistente en bioaccumulatieve stoffen. Ook dienen prioritare stoffen onder de Kaderrichtlijn Water tot de afkapcriteria te horen. **Steun hiertoe amendementen 199, 201, 202 en 207.**
- Honingbijen bestuiven meer dan 40% van de belangrijkste voedselproducten – waaronder appels, citrusvruchten, tomaten, zonnebloemen, raapzaad en soja – en zijn verantwoordelijk voor meer dan 80 miljoen ton Europese voedselopbrengsten. Deze belangrijke bestuivers worden momenteel door massale sterfte bedreigd, onder meer door bestrijdingsmiddelen. Frankrijk, Italië, Duitsland en Slovenië hebben de daarvoor verantwoordelijke bestrijdingsmiddelen al verboden. Voorkom bijensterfte door bestrijdingsmiddelen. **Steun hiertoe amendement 204.**
- Bestrijdingsmiddelen hebben bewezen cumulatieve en synergetische effecten die schadelijk kunnen zijn voor onze gezondheid én het milieu. Slechts een aantal stoffen zijn hierop onderzocht, terwijl meer dan 10% van ons voedsel vier of meer bestrijdingsmiddelen per product bevat. Het is daarom belangrijk dat cumulatieve en synergetische effecten worden meegenomen bij de beoordeling van de toelating. **Steun hiertoe amendementen 55 en 213.**
- Het toestaan van derogaties voor stoffen die onder afkapcriteria vallen zullen de gevolgen van de toepassing van afkapcriteria serieus ondermijnen. Het zal langer duren voordat de gevaarlijke bestrijdingsmiddelen worden verwijderd en bedrijven worden minder gestimuleerd om betere alternatieven te ontwikkelen en te gebruiken. **Steun hiertoe amendementen 59, 92 en 233** en **verwerp amendementen 261 en 262.**
- Het is logisch om gevaarlijke bestrijdingsmiddelen te vervangen voor veiligere alternatieven. Kandidaten voor substitutie zouden, waar mogelijk, binnen vijf jaar vervangen moeten worden door minder gevaarlijke alternatieven. **Steun hiertoe amendementen 106, 145, 169, 170 en 250.**
- De zonale toelating van bestrijdingsmiddelen, zoals deze in het Gemeenschappelijk standpunt wordt voorgesteld, geeft onvoldoende nationale controle over de toelating van bestrijdingsmiddelen. Er wordt onvoldoende rekening gehouden met de lokale milieu- en teeltomstandigheden. Het totaal aantal toegelaten bestrijdingsmiddelen zullen in sommige landen verdubbelen of zelfs verdrievoudigen. Iedere lidstaat dient daarom de uiteindelijke beslissing voor toelating te mogen nemen. **Steun hiertoe amendementen 46, 122, 124, 130, 131, 133 en 189.**
- Geïntegreerde gewasbescherming (IPM) wordt steeds vaker toegepast binnen grote teelten en zorgt voor drastische beperking van het gebruik en de afhankelijkheid van bestrijdingsmiddelen. Het verplicht toepassen van IPM is daarom noodzakelijk om het gebruik van en de blootstelling aan bestrijdingsmiddelen verder terug te dringen. IPM protocollen dienen daarbij prioriteit te geven aan niet-chemische alternatieven. **Steun hiertoe amendementen 47 en 109.**

Met betrekking tot de Richtlijn voor een duurzaam gebruik van gewasbeschermingsmiddelen

- Om te komen tot een duurzame landbouw is het noodzakelijk dat de bescherming van gezondheid en milieu centraal staat in de nieuwe bestrijdingsmiddelenwetgeving. Vanuit het voorzorgsprincipe dienen bestrijdingsmiddelen alleen te worden toegepast wanneer er geen niet-chemische alternatieven zijn om het gewas te beschermen. **Steun hiertoe amendementen 13, 30, 48 en 107.**
- Geïntegreerde gewasbescherming (IPM) wordt steeds vaker toegepast binnen grote teelten en zorgt voor drastische beperking van het gebruik en de afhankelijkheid van bestrijdingsmiddelen. Het verplicht toepassen van IPM is daarom noodzakelijk om het gebruik van en de blootstelling aan bestrijdingsmiddelen verder terug te dringen. IPM protocollen dienen daarbij prioriteit te geven aan niet-chemische alternatieven. **Steun hiertoe amendementen 3, 24, 84, 88 en 108.**
- Het terugdringen van de blootstelling aan bestrijdingsmiddelen is essentieel voor de volksgezondheid. Daarom dienen er in het Nationale Actieplan (NAP) verplichte reductiedoelen opgenomen te worden, waaronder een 50% reductie voor de meest gevaarlijke bestrijdingsmiddelen en een totaal reductiedoel voor alle bestrijdingsmiddelen. **Steun hiertoe amendementen 16, 42, 43, 44 en 46.**
- Bestrijdingsmiddelengebruik in het publieke domein zorgt voor een onnodig risico voor de volksgezondheid, met name voor kwetsbare groepen. Uit voorzorg dient in het Nationale Actieplan de toepassing van niet-chemische bestrijdingsmiddelen verplicht te zijn in publieke domein, waaronder scholen, ziekenhuizen en parken. **Steun hiertoe amendementen 22 en 81.**
- Spuiten met behulp van vliegtuigen vormt een belangrijke bron van milieuvervuiling en vormt een gevaar voor omstanders en de lokale bevolking. Daarom dienen andere spuitmethoden altijd voorrang te krijgen. Bij uitzondering kan het spuiten met een vliegtuig toegelaten worden, maar alleen met middelen die niet schadelijk zijn voor de gezondheid en het milieu, waarbij het belangrijk is dat de omwonenden vooraf worden ingelicht. **Steun hiertoe amendementen 21, 64, 65, 66, 68, 69, 70, 71 en 72.**
- Publieke toegang tot de data en actieve communicatie over de toelating, blootstelling en incidenten van het gebruik van bestrijdingsmiddelen is van cruciaal belang. Niet alleen vanuit het oogpunt van transparantie richting de Europese burgers, maar vooral om de risico's op incidenten en gevolgen voor de volksgezondheid te voorkomen. **Steun hiertoe amendementen 18, 51, 52, 57 en 72.**

Vanzelfsprekend zijn wij bereid om onze standpunten nader toe te lichten. Aansluitend op deze brief willen wij daarom graag met u een persoonlijke afspraak maken. Mocht u anderszins behoefte hebben aan aanvullende informatie, dan zijn wij daar uiteraard ook toe bereid.

Hoogachtend,

Wouter van Eck

Campagneleider Milieudefensie Landbouw & Voedsel